

PROPRIETAR-DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

conform regulamen. de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foate înscrise în Registrul de publicații al Trib. Târnava-Mică sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foate bisericicească — Apare în fiecare Sâmbătă

Porunca frăției

(+) „Gazeta Transilvaniei“ (17 X 1940) aduce un articol care poate, și ar fi bine, să deie de gândit și să îndemne la faptă orice Român de bine în aceste zile de bejenie pentru atâtea mii dintre ai noștri și de restriște pentru toți: Postul negru. Aștorul, d. Mircea Suci-Sibianu, după ce povestește cele văzute în Germania unde n'a dat de cerșetori și nici de sdrențuroși mulțumită dărniceii obștești bine organizată, — dărnicie ce merge până la jertfelnicia acelei pilduitoare *Eintopfsonntag* (= Dumineca unei singure oale) când se mănâncă un singur fel de mâncare, (asta în prima Duminecă a fiecărei luni) iar ce se câștigă în acest fel trece la fondul de asistență socială „Winterhilfswerk“ — face și o propunere concretă: Să postească și în familiile române, cel puțin tatăl și copiii mai mari, în fiecare Vineri, până se va face dreptate Țării noastre atât de sălbatic nedreptățite, post negru, iar economia ce va rezulta dintr'asta să se folosească pentru ajutorarea năpăstuiților.

Sugestia aceasta e dintre cele mai bine venite și mai creștinești. Ucenicul iubit al Domnului grăiește limpede: „Iar cine are bogăția lumii acesteia și se uită la fratele său care este în nevoie și își închide inima dinspre el, cum rămâne în acela dragostea lui Dumnezeu? Feii mei, să nu iubim numai cu vorba, din gură, ci cu fapta și adevărul“. (1 Io. 3, 17-18) Creștinii veacurilor prime au înțeles în chip superior imperativul iubirii jertfelnice și au purces întru toate amăsurat comandamentelor acestui imperativ, punând în uimire până și pe cei mai înverșunați dușmani ai Răstignitului și pe mulți câștigându-i tocmai prin dovezile iubirii împrumutate.

Vremile prin cari trece acum neamul nostru sunt vremi de urgie. Mii și mii de frați de-ai noștri sunt ridicăți la repezeală din casa și dela masa lor și repeziți peste graniță, îmbrăcați sumar și provăzuți doar' cu hrană rece pe o zi în legătura de subsuoară, cât le îngăduie barbarii ahiați după bunurile lor, să ducă cu ei. Situația tragică a acestor năpăstuiți frați ai noștri, ajunși pe drumuri spre sfârșit de toamnă cu zile de bură rece și brumă și cu perspectiva iernii ce se apropie, nu ne poate lăsa nepăsători. Blajul a și început să ajute efectiv odrasle refugiate, oprite la școlile de aci, îngrijindu-se de hrana, de adăpostire, și de școlirea lor. Evident însă că trebuie făcut și mai mult și pe scară și mai întinsă. În opera aceasta de asistență socială trebuie angajați toți fiii Bisericii postelnicului Petru Pavel Aaron.

Cruțările realizate prin aspra stăpânire de sine a postului impus din motive de înalt ordin spiritual vor avea toate binecuvântările cerului. Pe cel ce dăruiește dintr'al său cu

Până când?

Îi cunoaștem pe unguri. Demult și bine. Sunt sălbateci și grandomani. — Românului, în schimb, i-a dat Dumnezeu multă răbdare. Prea multă chiar. Există totuși și pentru el — a spus-o și dl Horia Sima în zdrobitorul rechizitoriu rostit împotriva „cavalerismului“ asiatic, la Brașov — „o limită a răbdării și o limită a demnității.“ Și, dacă n'ar fi atât de de cuprinși cu sanghinarele isprăvuri pe care le organizează în pământul românesc ce li s'a dat de pomană, ungurii înșiși și-ar putea aduce aminte, din istorie, ce însemnează a scoate din sărite pe îndelung-răbdătorul român. Cel puțin numele lui Horia și Iancu le sunt destul de cunoscute.

Ei bine, în drumul milenarei noastre răfuei cu barbaria turanică, am ajuns iarăși la o răscruce hotăritoare. Suntem nevoiți să le strigăm, răspicat și apăsător: Ajunge! Dacă nu, nu noi vom răspunde de ceea ce va urma! Să recapitulăm.

Prin dictatul dela Viena, Ungurii au căpătat jumătate din Ardealul românesc. Pe nedrept. Din mila altora. Fiindcă au plâns și au șantajat. Li s'a dat ca să tacă și astfel să fie liniște în acest sector european, pacea căruia era un interes capital pentru puterile axei. — Ungurii s'au legătuit, în schimb, să devină „europeni.“ Să respecte viața și avutul, drepturile și cultura elementului românesc sacrificat unor inrerese mai înalte. S'a fixat această obligație în însuși textul dictatului. Li s'a subliniat și cu graiul. Germania și Italia au garantat, cu onoarea lor, respectarea integrală a stipulațiilor pe care ele le-au impus. — Ungurii s'au plecat până la pământ. În repetate rânduri, guvernul maghiar a făcut declarații de ascultare și executare fidelă. La fel însuși regentul Horty. La Cluj, între altele.

dragă inimă, chiar trăgându-și dela gură, îl tubește cel de sus și și-l ocrotește în chip deosebit. Non patitur vinci donis Deus. Dumnezeu nu se lasă întrecut în marimozitate. Jertfelnicia — mai ales sub forma postelniceii din motivul milostivirii — e totodată și o „admirabilă școală a înfrânării și a efortului comun și cea mai modernă idee a asistenței sociale“, cum zice și dl Mircea Suci (în treacăt fie zis, nazismul a învățat ce-i aceea „Winterhilfswerk“ dela catolicii Germani). — Preoții noștri premeargă cu pilda și roadele jertfelniciei milostive a lor și a obștiilor cărmuite de ei fie multe și bogate în binecuvântări. Să nu lăsăm nimic din ambiția de a avea și acum, ca totdeauna, primatul pe acest tărâm atât de creștin și atât de românesc.

Așa vorbește. Faptele se cunosc. — Prigoană sălbatecă, cum nu cunoaște istoria veacurilor din urmă. Câteva crâmpee din ea a desvăluit d. vicepreședinte al Consiliului de miniștri, la Brașov. Zguduitoare. Fioaroase. Incomplete însă. *Omorurile, schingiuirile, sălbătăciile* sunt neasemănat mai multe și mai crâncene decât cazurile verificate până acum. — Și continuă. Sistematic. Nu mai sunt lăsate la voia întâmplării și a plebei. Ci organizate metodic. Oficial. Prin autorități. — Dar nici omorurile, nici bătăile n'au putut extirpa pe toți fruntașii români rămași dincolo. Au început deci altă metodă: *expulsiunile*. În condițiuni neînchipuit de barbare. Ele sunt în plin curs încă. Zilnic sosesc cu miile oameni năuciiți de spaima morții pe care au văzut-o în față, prădați de întregul lor avut, fără haine și fără un ban.

Preoți, în primul rând. Cu sutele. Și alte multe sute au fost „internați“ în închisori. N'au mai rămas decât la 5 și 10 comune unul! — Au trecut însă și la simpli plugari. Aleși din cei mai înstăriți, firește. — *Averile* tuturor: confiscate. Precum s'au luat o serie de fabrici și întreprinderi industriale și comerciale. — O singură gazetă poate tânji, ca vai de ea, sub cnutul cenzurei maghiare, pentru cei un milion și jumătate de români, cari nu s'au învrednicit să aibă în parlamentul unguresc nici un singur deputat. Aceasta pentru că lipsiți de orice informație, românii să fie năuciiți cu balivernele răspândite cu abilitate de stăpânirea ungurească despre totala „anarhie“ din România, pe care ar fi și ocupat-o în cea mai mare parte Rușii, ș. a. m. d. — Nu mai vorbim de bisericile pângărite și de limba maghiară care se introduce cu sila la slujbele noastre bisericesti!

Toate acestea le fac ungurii în contradicție cu angajamentele luate; în ciuda garanțiilor germane și italiene care ni s'au dat; și cu toate că-și dau bine seama că nu s'a spus încă ultimul cuvânt în drama europeană, și că vor trebui să-și dea socoteală atunci când se va face reorganizarea definitivă a continentului, la încheierea războiului.

Noi? Dictatul dela Viena a fost pumnal înfipt în însași inima românismului. Ne-am clătinat de durere. Mândria însă ne-a înclăștat fălcile și nu ne-a lăsat să plângem. Ne-am plecat în fața „intereselor superioare“ care s'au pretextat. De atunci și până azi nu ne-am abătut o iotă dela clauzele dictatului și dela voința celor ce ni l-au impus. Ne-am înecat durerea și plânsul, n'am îmbrăcat haină de doliu, ca să nu afle lumea că ni s'a făcut nedreptate. — Pe nimeni nu asuprim. Nici un fir de păr unguresc, în țara noastră, nu s'a

clătit: nici o biserică pângărită, nici un preot spânzurat, nici o școală închisă, nici o prăvălie prădată, nici o gazetă suprimată, nici un funcționar năpăstuit. Nu ne lasă firea să fim barbari. Și nu vom fi, orice s'ar întâmpla. — Dar calvarul fraților noștri ne sgudue întreaga ființă. Martiriul lor însângerat ne apasă ca o teribilă poruncă și ca o sfâșietoare muștrare.

Până când? Iată întrebarea ce ne fulgeră din privirile lor înfrățite cu moartea. Până când vom mai răbda nelegiuirea și crima? Până când vom mai suferi ocară și umilirea? În numele căror „interese superioare“ ni se poate cere să ne lăsăm striviți în picioare ca viermii pământului, luați la goană ca fiarele codrilor, batjocoriți cu nerușinare ca cel mai netrebnic dintre popoare? — Și de cine? De „nobilii“, reprezentanți ai duhului asiatic? De cei cari au mușcat țărîna în fața noastră și au fugit până dincolo de Budapesta? De aceia pe care și acuma, dacă am fi fost lăsați, i-am fi risipit dela hotare ca pe iepurii din pustă!

Nu. Așa nu mai merge. Paharul s'a umplut. Nici o lege și nici o prudență nu ne poate face să răbdăm neomenia care nu vrea să cunoască nici o măsură. — Am cerut dreptate dela puterile care ne-au dictat noua stare de lucruri și care ne-au garantat viața și drepturile. Credem că ele vor ști face să fie ascultat cuvântul dreptății și al omeniei. Oricum și față de oricine însă ținem să afirmăm, că sufletul românesc întreg fierbe în sobra formulă a dlui vicepreședinte al Consiliului de miniștri: „*există o limită a răbdării și o limită a demnității unui neam*“. Am ajuns la ea. Și dincolo de ea nu ne vom lăsa împinși. Nu. Fie și cu prețul hotărîrilor supreme, pe care le vom lua fără șovăire, înfruntând toate riscurile! — Asta să se știe!

Cum respectă Ungaria arbitrajul dela Viena. Dictatul care a dat ungurilor jumătate din Ardealul românesc asigură Românilor trimiși în robie o viață omenească, drept

turile și libertățile necesare unei dezvoltări normale a ființei lor naționale. Noi am crezut că așa va fi. Am trimis o delegație de specialiști care să trateze cu guvernul maghiar și să asigure pe seama fraților robiți acest temei de viață românească. — Guvernul maghiar s'a făcut că n'aude, nu vede. N'a băgat în seamă delegația. A început a lungi discuțiile la infinit, pentruca între timp să curețe teritoriile cedate de toată intelectualitatea și să înstăpânească cea mai cruntă teroare. Iar când, în 10 Octombrie, delegația noastră a prezentat un memoriu, delegația maghiară n'a voit să-l discute. Ci că problema minoritară este afacere internă a Ungariei; ba că România actuală n'are constituție; că s'au scos din teritoriile cedate diverse materiale. Pretextele vane, firește, care au fost toate răsturnate. Atunci guvernul maghiar a trebuit să recunoască, pur și simplu, că nu poate face un astfel de statut, de teama opiniei publice ungurești care este deosebit de afâțată. — Evident, în fața acestei declarații uluitoare, nu mai era nimic de făcut. Delegația noastră s'a retras și noi ne-am adresat puterilor garante ale arbitrajului dela Viena. Ele s'au obligat să asigure împlinirea tuturor stipulațiilor din dictat. Opinia publică românească așteaptă acum, cu legitimă nerăbdare, împlinirea cinstită și integrală a acestei promisiuni.

Sfinții preoți ai Ardealului*)

de Gheorghe Șerban

directorul liceului „Spiru Haret“

Și, în sfârșit, Dumnezeu „s'a îndurat“ să ne sângereze inima cu sfâșierea scumpului nostru Ardeal.

Poate că e bine că a venit odată lovitura, pentrucă așteptarea ne chinuia. Și nu putem nega că nu ne așteptam la o izbeliște cumplită. „Virtutea noastră“, dovedită cu prilejul luării Basarabiei, ne pregătise sufletele chiar pentru ceva și mai rău!

*) Articol apărut în „Universul“ din 13-10-40. — N. R.

Deci, slavă Domnului, pentru toată mila sa. Totuși, Ardealul nostru românesc, clădit din stânci și din văi îmbelșugate, Ardealul mucenicilor de-o mie de ani, semincer școlii neros de românism, simbol al unei rase ardealene al unui fel particular de viață românească, se svârcolește azi îndurerat și nu-i vine să creadă că o realitate, care i s'a impus, poate să fi primită așa de vre-un suflet românesc.

Vești trecute peste graniță dela frații „de dincolo“ ne tulbură inima.

Ne fac să ne dăm seama că, dacă în vremea de altădată dușmanii noștri nu și-au pus toată dârzenia în frângerea neamului românesc, supus lor, vor încerca s'o facă acum.

Nu negăm dușmanilor noștri priceperile în a ne lovi.

I-am adăpostit prea mult în casa noastră ca să nu ne cunoască felul de viață ardealenească și să nu învețe unde este taina puterii noastre, care i-a îngrozit pe vremuri.

Ungurii cunosc piatra unghiulară pe care s'a clădit cetatea românismului în Ardealul nostru. Iubesc, azi, crunt, în ea.

Azi, în Ardealul cedat, sunt urmăritți chinuți cu ardoare preoții! Ca și altădată, preoții sunt cei dintâi arși de vii, cei spălați, zurați, cei întemnițați, cei batjocoriți, apoi vine rândul celorlalți...

Ungurii își dau bine seama ce înseamnă nează preotul român în satul lui. Satul ardelenesc are o structură sufletească particulară. Nu e o adunare de case, de oameni veniți la întâmplare, să se adăpostească pe-o margine de vale sau lângă o culme prietenoasă și de deal. Satul ardelenesc e o familie de oameni, care are o vie conștiință a unității sale, a legăturii de sânge între locuitori. Plăcătul nu-și ia bucurosa fata din alt sat și nu fata nu se mărită bucuroasă aiurea. Așa rădăcinile fost în trecut și așa mai este încă astăzi. Eu mai ales în trecut!

Ceeace lega însă în mod deosebit sufletele satului ardelenesc era Biserica, era Preotia satului. Acesta nu boteza și nu înmormânta numai, oamenii, el le era duhovnic și îndrumător.

Foia „Unirii“

Stârșitul lui Voltaire

de pr. Ion Cipu

Cred că fac un lucru de real folos sufletească tuturor celor ce știu cugeta serios, scriind rândurile ce urmează, despre sfârșitul zguduitor și tragic al neîntrecut de activului și inteligentului corifeu al raționalismului din veac. XVIII, așa cum ne este înfățișat acest sfârșit din partea unor persoane contemporane și din anturajul intim al lui Voltaire. — Iată cum ni se relatează, după „*Orateurs Sacres*“, XX, pag. 679:

„Era în noaptea de 30 Mai 1778, când Voltaire, la Paris, își dădea sfârșitul. Cu puține ore înainte de moartea sa, Voltaire, ne spune la Harpe și Duverger, întrebat de preotul din Saint-Sulpice dacă recunoaște divinitatea lui Isus Hristos, îl împinse pe acesta violent, cu o lovitură de pumn, exclamând: „Pentru numele lui Dumnezeu nu-mi vorbi de acel om“ (Au nom de Dieu ne me parlez pas de cet homme-là).

Doctorul Tronchin spunea deseori multor persoane însemnate: „Aș vrea ca acei, cari au fost seduși de operile lui Voltaire, să fi fost martori la moartea sa. E imposibil, să stai în fața unui asemenea spectacol. Amintiți-vă, spuse el Monseniorului Duvivier, de

furorile lui Oreste și nu veți avea decât o palidă iconă a acelora ale lui Voltaire, în ultima sa boală.“

Celebrul Baruel pomenește în felul următor acest eveniment: „Aici istoricului nu trebuie să-i fie teamă că exagerază. Orice tablou ar zugrăvi despre turbările și blasfemiile, cari urmară, pe patul muribundului, el nu va cădea niciodată în exagerarea adevărului. Să nu se teamă de a fi desmințit de tovarășii săi (lui Voltaire) întru impietate.“

D'Alambert, Diderot și alți 20 adepți de-ai lui Voltaire nu se apropiară de el decât pentru a se vedea respinși de injuriile sale și blestemele sale: „Depărtați-vă monștrilor, voi sunteți cauza nenorocirii mele veșnice“ (Retirez-vous monstres, vous etes la cause de mon éternel malheur).

Ne mai putând răbda privirile sale furioase, ei îl auziră strigând: „Sunt așadar părăsit de Dumnezeu și de oameni“ (Je suis donc abandonné de Dieu et des hommes). Într'adevăr aceasta e prea mult..., nu mai poți sta lângă el.“

În 20 Iunie a aceluiaș an (1778), Tronchin scria lui Bonnet: „Voltaire mi-a repețit mai mult decât odată: Amicul meu nu ești decât tu, care mi-ai dat sfaturi bune. Dacă le-aș fi urmat, eu n'aș fi în această înspăimântătoare stare. Nu m'aș fi imbetat în acele zile de ovații și de încununare, cu acel

blestemat fum al măririi deșarte, care m'a făcut nebun.“

Până la moartea sa, continuă Tronchin zilele și nopțile sale n'au fost decât un urgan de nebunii. Amintește-ți de furiile lui Oreste: „Furiis agitatus obiit.“

Acestea sunt cuvintele unui protestant, amic al filosofilor și intimul și medicul lui Voltaire.

Să ascultăm acum pe un vicar general care în 1835, scrisese rândurile următoare: „Monseniorul de Varicourt, episcop de Orleans, fratele marchizei de Villette, la care murise Voltaire, și eu, secretarul lui, o vizitarăm pe aceasta adeseori. În intimitatea familiei, el ne istorisea cu amănunte despre moartea lui Voltaire: Nimic mai adevărat, decât ceea ce spune Tronchin, medicul. Voltaire într'adevăr scotea strigăte înspăimântătoare, își mușcă mâinile, se sfășia cu unghiile. La apropierea momentului fatal, o îndoită furoare îl cuprinsă și el striga că o mână nevăzută îl trăgea în tribunalul lui Dumnezeu. El invoca, printre urlete îngrozitoare, pe Isus Hristos, pe care l-a combătut în toată viața sa. În fine el se dete sfârșitul cu buzele și fața mănjite de murdăriile pe care le înghițise.“

Contele d'Allonville, întrebând pe cele de Fussee dacă e sigur el că Voltaire murise ca un adevărat condamnat, primi acesta răspuns: „Întrebă pe Viellevile și Villette ei nu vor nega în fața mea, care ca și ei au

nător în toate. De se întâmpla să fie tinerel, se curând răsărit din seminar, el venea între ei lui cu dragostea unui Saul și bătrânii satului îi cinsteau harul și cuvântul; de se întâmpla să fie vârstnic, preotul se bucura de înstăirea ce se da pe vremuri Profeților. Toți se vedeau în Preotul satului. Și se așeza atâtea niște peste suflete, când se știa că „așa a is Popa în biserică.“

În lungile vremi de restriște pentru neam, biserică și Preotul erau singurele locuri de odihnă, unde sufletele își puteau găsi în tihnă durerea și aprinde o firimă de nădejde... Sfinții Preoți cunoșteau durerile oamenilor în toate amănunțimile. Ei erau răsăriți dintre oamenii satului, trăiau sub același cer ca și ei, se bucurau de același soare și de aceleași ploii dătătoare de rod. Bucuria și mahnirea unora era bucuria și mahnirea tuturor. Preoți și săteni nu se puteau izola.

Sfinții Preoți erau temelie sigură a vieții satelor ardelenesti. Când degetele lor sfințite necuvântau pâinea și vinul săvârșind minunea transubstanțierii, sfântul lor gând binecuvânta și neamul cu durerile și cu bucuriile lui, cari se adunau toate ca într'un potir, în Păștele Preotului. Drumul calvarului neamului se îngemăna în zarea ochilor Preotului slujitor al altarului și, deaceia, cel ce era în stare să se jertfească pentru credința altarului său, era în stare să se jertfească și pentru neamul său.

Sătenii o știau și o simțeau aceasta și așa stăpânirea străină. Când se voia disoluția unui sat românesc, întâi trebuia disoluția Preotului, satul era asigurat. Dacă Preotul cădea înfrânt, neamul pierdea un sat întreg. Așa a luptat și așa satul românesc a răuit greul vieții, până la 1918.

Vremea de huzur care a trecut peste noi de atunci și până ieri era cât p'aci să răsună și rostul satului ardelenesc. Dacă nu mai rezistat — cât s'a mai rezistat! — războiurilor distrugătoare, se datorește unei pu-

zuit turbarea și am auzit acest ultim urlet al lui Voltaire: „Nu mai este nici o nădejde! Avolul e colea! El vrea să mă înhațe. Veniți să-mi ajutoarea mea: demoni barbari pentru că mă torturați atât de crud. Iadul se deschide. Cad ei. Sunt pentru totdeauna condamnat“ (lădat) (Le diable est là; barbares démons, pourquoi me torturez-vous et cruellement? Enfer s'ouvre; J'y tombe. Je suis à jamais prouvé!).

Acum, după această dramă înspăimântătoare, pe care filosofii rușinați și desorientați, dar neconvertiți, au încercat înzadar s'o răluie într'un mister nepătruns — să-mi fie rădădit a le adresa aceste cuvinte puternice: „Isteriani, cari vă mândriți a fi discipolii marii geniu, cari vă încăpăținați, cu toată evința faptelor, de a păstra o rușinoasă și sânică tăcere; ei bine: negați cât vă place! Sunt eu care condamnez pe patriarhul vostru. Când istorie — istorie foarte veridică, — eu vorbesc simplaminte că Voltaire, dându-și oima suflare a zis: „L'enfer s'ouvre. J'y tombe. Je suis à jamais prouvé!“

Iată deci deci pe admirabilul vostru moștenitor, scriitori, jurnaliști, romancieri și imprimatori, cari faceți, editați, vindeți și cetiți lucruri contrare învățaturii și moralei evanghelice. Iată modelul vostru, adulterini, otrăvitori de suflete. Iată modelul vostru, profanatori ai Trupului și Sângelui lui Isus, cu știință ipocrită, perfidă și hidoasă!

ternice tradiții, pe care galopul a douăzeci de ani n'a putut-o încă-alunga.

Astăzi rosturile satului ardelenesc, poate, se vor așeza din nou în matca lor. Mărturisesc că în sguduitoarea dramă românească, care-și poartă azi durerea peste moșia românească, văd licărind o singură nădejde: Biserica din deal va străjui satul ca și în vremile de altădată; sfinții Preoți vor întinde largi mâinile lor în fața ușilor împărătești, — cerșind pentru poporeniilor lor aceeași milă, pe care o cerșeau sfinții Apostoli pentru credincioșii catacombelor!

Dumnezeul părinților noștri să dea tărie sfinților Preoți din Ardealul românesc, rupt din trupul Țării, să reziste și să biruie. Ei sunt magii în cari un neam întreg își pune nădejdea.

Preoți refugiați la noi. Cunoșcând taina puterii noastre din trecut, unghurii desfășoară o acțiune sistematică de alungare a tuturor fruntașilor români din ținuturile furate ale Ardealului nostru. Goana lor urmărește în prim rând și cu aleasă sălbătăcie pe preoții altarelor și supremii paznici ai sufletului românesc de pe aceste meleaguri. Li se și cădea această cinste. Numărul preoților uciși, maltratați, schingiuiți, terorizați, aruncați în temnițe și tabere de concentrare încă nu se cunoaște. O parte din ei au reușit să se strecoare noaptea, după peripeții înspăimântătoare, peste linia păzită de grănicerii maghiari. Alții au fost expulsați, în condițiile barbare cunoscute. Pentru istorie și informație, dăm aci o listă provizorie a acelor dintre ei care până la data apariției acestui număr s'au anunțat la Ordinariatul Arhiepiscopiei din Blaj cerând, în conformitate cu dispozițiile ministeriale, o utilizare potrivită și folositoare Bisericii:

Ioan Todoran, Bezidul-nou; *Iacob Greabu*, Tiha-Bărgăului; *Emil Crețu*, Ditrău; *Sabin Truța*, Huedin; *Sabin Budu*, Boian; *Gheorghe Todoran*, Merești; *Melinte Crișan*, Roteni; *Gh. Câmpean*, Bicaz; *Ambrosie Mera*, Ceuș; *Gh. Neamțu*, Popești; *Traian Turcu*, Troița; *Valentin Copos*, Bobota; *Victor Precup*, Baia-Mare; *Leonida Fetti*, Aschileul-Mic; *Alex. Târnavan*, Sovata; *Aurel Busoiu*, Dămuc; *Pompei Vlăduț*, Fizeșul-Gherlei; *Greg. Manoilă*, Sânmartinul-de-Câmpie; *Miron Radu*, Lisnău; *Iuliu Păstrav*, Sf. Gheorghe; *Sever Chinezu*, Beica-de-Jos; *Ioan S. Pop*, Marin; *Nemes Roman*, Suplacul-de-Borcău; *Tertulian Micu*, Feldioara; *Vasile Câmpean*, Palatca; *Iacob Petean*, Sic; *Victor Napeu*, Bologa; *Alex. Mihăițiu*, Ep. Oradea; *Eugen Arieșan*, Ghorgheni; *George Ivan*, Odorhei; *Victor Trifan*, Ungheni; *Octavian Friciu*, Breaza; *Alex. Cădar*, prot. Crasna; *Gavril Pop*, Cățeluș; *Victor Achim*, Recea; *Gregorie Stino*, Ogari; *Emil Mureșan*, Băbăceni; *Alex. Terdic*, Pișcolț; *Teodor Brehar*, Cuzdri-oara; *George Mânzat*, prot. Dej; *Ioan Roman*, Sântana; *Iuliu Aron*, Boroșineu; *Roman Husar*, Ciucșangeorgiu; *Emil Mureșan*, Bârsăul-Mare; *Ioan Boldor*, Imper; *Dr. Gheorghe Ignat*, Valea lui Mihai; *Alex. Borda*, Turia; *Simion Felecan*, Cluj; *Pompeiu Onofreiu*, Cluj; *Florian Sonea*, Reteag; *Teodor Borca*, Satu-mare; *Aurel Tămaș*, Voivodeni; *Ioan Cordoș*, Sânicosară; *Nașcu Bogdan*, Iernuteni; *Isidor Vlad*, Miercurea-Ciuc.

În total 55 de nume cinstite, în dosul cărora se ascund tot atâtea snuduitoare tragedii familiare și, dincolo de ele, tragedia neamului nostru din nordul Ardealului peste care a coborât noaptea durerilor și întunecul păgânizării ce-i pândeste. — Să ne rugăm pentru ei, să jertfim pentru ei și dorul lor să fie viu în inimile noastre în toate zilele.

Ține rânduială în toate!

— Rânduri dintr'o pastorală arhierescă —

Ultimul număr al „*Sionului Românesc*“ din Lugoj aduce o pastorală a Preasf. Ioan Balan către clerul eparhial. Binevenită și practică, pastorală aceasta e bine să fie cunoscută tuturor cetitorilor noștri, dacă nu în întregime, — din lipsă de spațiu — barem în părțile ei esențiale. De aceea reproducem cele ce urmează:

...Vorbele, ce le-a zis Domnul către apostolii săi, nu se referă numai la succesorii apostolilor, ci la toți slujitorii Domnului: „Eu v'am ales pe voi și v'am pus ca să mergeți și roadă să aduceți, și roada voastră să rămână“ (Ioan 15, 16). Trebuie să te miști, să umbli și să alergi în tot locul, unde se reclamă mântuirea sufletelor și mărirea lui Dumnezeu.

E foarte sănătos, atât pentru trup, cât și pentru suflet, *sculatul de dimineața*. Dimineața însă nu o socotim după răsăritul soarelui, ca iarna să înceapă la opt. Centrul vieții noastre sufletești trebuie să fie *Sfânta Liturghie*. Sfântul Beda spune; „Preotul, care nu este într'adevăr împiedecat, și nu face Sfânta Liturghie, lipsește pe Preasfânta Treime de laudă și de glorie, pe îngeri de bucurie, pe păcătoși de iertare, pe drepti de ajutor și grație, pe cei din purgator de alinare, Biserica de ajutorul spiritual al lui Hristos, iar pe sine însuși de medicină și remediu“. De aceea, un preot bun, când nu este într'adevăr împiedecat, celebrează zilnic Sfânta Liturghie. Ora trebuie așa stabilită, ca oamenii să poată participa ușor, și să poată veni și copiii de școală.

Pentru a putea servi aceste dumnezeiești misterii cum se cade, trebuie să ne pregătim cu *meditațiunea și recitarea orelor canonice*, lucruri recomandate de Conciliul I provincial (Titlul VII, cap. II, ed. II, Blaj 1886, 137).

Nimic nu ne face să-L cunoaștem pe Dumnezeu așa de aproape și să-L iubim așa de mult, ca meditațiunea. Măcar un sfert de ceas, dimineața, meditează din atâtea cărți bune, ce le ai. Predecesorul Nostru a tradus meditațiuni așa de folositoare anume, ca să aibă Veneratului Cler o materie bogată și foarte utilă.

Rugăciunea este o mare putere pentru preot, căci îi dă curaj și îndrăzneală, uncțiune sfântă și auctoritate a cuvântului, care pătrunde chiar și în inimile cele mai impietrite. Rugăciunea preotului este paratrăsnetul ce ocrotește pe credincioși.

La noi nu este obligațiunea de a recita laudele de toate zilele, decât pentru canonici (Conciliul I provincial, Titlul II, cap. V, ed. cit., p. 39). Dar, ce rușine trebuie să pățească în ziua judecării universale acel preot, pe care-L va pări nu numai ingerul lui păzitor, ci și Orologerul lui, care e tot așa de nou și de curat, ca și cum era în Seminar, afară de rugăciunile dela mărturisire și de Paraclisul Maicei Domnului.

Preoții celibi vor recita întreg Orologerul, după cum e prescris, tot așa și văduvii, cari nu mai au necazuri familiare, fiindu-le așezați toți copiii. Viața acestora întru nimic nu trebuie să se deosebească de a celibilor.

Cei căsătoriți sunt „împărțiți“ (I Corinteni 7, 33). Dar și cel căsătorit este dator să se roage, și anume din cartea lui de rugăciune, care este Orologerul. În cursul exercițiilor spirituale din anul acesta, eu mi-am însemnat o împărțire a laudelor de toate zilele pentru preoții căsătoriți, pe cari să le recomand Veneratului Cler. Cred însă, că mai bine și le va alege fiecare, gândindu-se la

nevoile mari și multe ale sufletului său și ale credincioșilor...

Predica trebuie pregătită de cu vreme; dacă vrei ca lumea să creadă, că tu crezi ce spui, adevărurile de credință trebuiesc strecurate prin sufletul tău multă vreme. Numai astfel vei putea fi înțeles de auditoriu. Numai prin o lungă pregătire, vei putea avea curajul să predici și despre dogme, și să le faci să fie îndrăgite de credincioșii tăi.

După amiaza e bine să mergi la *plimbare*, când ai vreme, și anume totdeauna în altă parte din parohie, ca să-ți poți vizita bolnavii, și să-i așezi în ceasul morții. Această muncă, depusă în ceasurile cele mai critice din viață, îți va fi răsplătită însutit de suferințele din purgator.

Vizite la intelectuali, pentru a discuta diferite chestiuni pentru apostolat laic, îți vor aduce mult folos în parohie și multă bucurie, căci vei descoperi suflete foarte alese, doritoare de apostolat.

Dar timpul cel mai mult liber îl vei întrebuința pentru *studiu*. Da, „a moșului viață a duce a trecut.” Avem cu totul alte împrejurări ca mai demult, deci alte trebuie să fie și metodele de lucru. Iar ce n'ai învățat, nu știi. Atât „Cultura Creștină”, cât și „Unirea” îți stau mult într'ajutor. Inșă nici acestea nu ajung, trebuie cumpărate cărți noi, de pastorație modernă.

Dacă viața preotului va sta din din muncă în ogorul pastorației și din rugăciune, cea dintâi persoană, care-l va ști aprecia, va fi *preoteasa și apoi copiii și servitorii lui*. Dacă însă preotul fură vremea lui Dumnezeu, și nu face altceva, decât încurcă ițele: căsenii lui îi vor fi cei mai mari dușmani (Mateiu 10, 36).

Nu voi încheia aceste îndemnuri fără să amintesc, ceea ce se spune la toate exercițiile spirituale: fiecare sunteți dator să vă *spovediți* măcar odată în lună, cei mai buni vor face-o în fiecare săptămână. Dela preoții bătrâni aștept să dea pildă frumoasă tinerilor. Nici nu voi lăsa neamintită *examinarea conștiinței*, care se face mai bine în genunchi, în fața Sfintei Cuminecături. Ce frumos ar fi ca la rugăciunile de seara, făcute în casa Domnului, să fie toată familia preotului, care ar atrage și pe alții după sine!

Ca toate să poată merge cum trebuie, neapărat e necesar un *program bine chibzuit*, cum zice Sfântul Pavel: „Toate să se facă cu cuviință și după rânduială” (I Corinteni 14, 40). Faceți-vă deci acest program!

Spiritul Sfânt zice: „De toate este vreme, și tot lucrul sub soare are vreme” (Eclisiastul 3, 1). Impărțește-ți numai bine timpul, și te vei mira tu însuși, câte și ce lucruri bune și frumoase vei isprăvi! Timpul bine împărțit și folosit îi păstrează preotului umorul cel bun, și-i face mai îndrăzneț curajul, pe care nu-l va putea birui, și nici slăbi nimeni și măcar nici chiar porțile iadului...

Pentru însănătoșirea economiei naționale. Truda reformatoare a d. gen. *Ion Antonescu* îmbrățișează întregul câmp al vieții publice. Latura economică este, firește, de importanță capitală. Și deosbit de grea. Conducătorul Statului se ferește de greșala reformelor pripite, care ar face numai pagube și ar duce la dezastru. Vrea reforme sistematice, studiate, documentate. Ele se vor pregăti de oameni competenți. Vor trebui însă să se armonizeze toate într'un plan unitar, într'o concepție de ansamblu. De aceea d. gen. Antonescu a ținut să schițeze în fața colaboratorilor săi *directi-*

vele principale pe care vor trebui clădite reformele și orânduirile necesare.

Luminoasa schiță a Președintelui cere un program de realizări imediate și altul de realizări în timp și etape. Clădite amândouă pe cercetarea și evaluarea severă a realităților, puterilor și nevoilor noastre. — Trebuie însă înlăturată înainte de toate piedeca fatală a *fiscalității sălbatice* care omoară și falsifică toată viața economică! Vor trebui reduse simțitor impozitele și taxele de toț felul, cari scumpesc viața, sporesc cheltuielile publice și private, și deschid loc larg speculei și corupției distrugătoare. Statul are alte căi, singurele sănătoase, care-i pot asigura buget echilibrat și înfloritor: *cruțarea severă*, suprimarea cheltuielilor inutile, apoi *sporirea puterii de consum* a mulțimilor. De punctul întâi ține, între altele, *reducerea numărului funcționarilor*. Avem 381.000, în loc de 180.000 câți ne-ar fi de ajuns. Descongestionarea aceasta, care va da posibilitatea unei salari-zări omeneste, e problemă capitală. Ea se va putea face fără sguđuiri prin *românizarea industriei și comerțului*, spre care va trebui să îndreptăm mai ales tineretul, *reformând fără întârziere școala și învățământul hiperteoric de până acum*.

Pentru a spori puterea de consum a masselor, trebuie să avem mărfurile de prima necesitate cât mai ieftin. Ceeace nu se poate fără o nouă organizare a aprovizionării cu materii prime și a unor simțitoare reduceri a tarifelor vamale. — Tot la acest capitol al ieftinirii vieții ține și desfacerea produselor, din care trebuie eliminată specula. Trebuiesc deci organizate *sindicate obligatorii*, atât pentru industrie cât și pentru plugari, precum și o *organizare cooperativă* vastă, care să îmbrățișeze întregul câmp al desfacerii și valorificării.

N'a uitat d. General nici altă meteahmă cumplită a întregului mecanism de stat: *formalitățile*. Sunt atât de multe și atât de complicate, mai ales la impozite, încât omoară funcționarea normală a serviciilor și constituie o adevărată junglă a abuzurilor. Trebuie procedat la o simplificare imediată și radicală.

Drum sănătos și intențiuni luminoase. Le dorim realizate întocmai.

Știri mărunte

Noul nostru ministru la Vatican. În locul d. Petrescu-Comnen a fost numit, pe ziua de 15 Octomvrie c. trimis extraordinar și ministru plenipotențiar pe lângă Sfântul Scaun d. *Vasile Grigorcea*, ministru plenipotențiar cl. I. — Ne bucurăm de această numire norocoasă, noul nostru reprezentant în Cetatea Eternă fiind cunoscut ca unul din cei mai destoinici membri ai corpului diplomatic român.

În ajutorul preoților refugiați. D. prof. Traian Brăileanu, ministrul educației naționale, cultelor și artelor, a dat următoarea decizie: „Preoții români și preoții ajutători și în general parsonalul bisericesc dela parohii, catedrale și mănăstiri, care vor împiedeca pe clericii refugiați să-și exercite atribuțiunile pe lângă instituțiile unde au fost repartizați, vor fi imediat sancționați cu suspendarea salariului de către minister și cu suspendarea din funcțiune de către eparhiile respective, care sunt datoare să semnaleze acestui departament orice abateri săvârșite în această privință.”

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

În atențiunea refugiaților. „Se aduce la cunoștință refugiaților din teritoriile ocupate, că *Monitorul Oficial* a aprobat pe carea gratuită pentru anularea actelor de identitate pierdute. Odată cu cererea de anulare persoanele interesate vor depune la *Monitorul Oficial* și o adeverință eliberată de comisariatele respective, prin care să se vedească că sunt refugiați.”

Locale. Sâmbăta viitoare, de prazn sf. mucenic Dimitrie, va predica în catehedrală pâr. *Dr. Gavril Pop*, profesor de teologie. Dumineca ce-i urmează, a VII-a după 1 țarea sf. Cruci, va predica pâr. *Dr. Corneliu Suciu*, dir. Școlii Normale de băeți.

— Examenele de bacalaureat s'au cheiat. Din cei 145 înscriși — elevi și elevițe s'au prezentat 126. La probele în scris reușit 111. După examenele orale totalul celor ce au reușit a fost exact 100.

Tratamentul duhovnicilor seminariilor ortodoxe. Un decret publicat în „*Monitorul Oficial*” fixează modalitățile de numire și funcționare a „preoților spirituali ai seminariilor ortodoxe”. Rostul lor este să îngrijească „educația morală și religioasă a elevilor”. Vor numi prin concurs, dintre preoții cu chime de 3 ani, cari întrunesc condițiile rulate la examenul de capacitate pentru funcțiile de religie ort. secundare. Vor fi plătiți și plătiți ca profesorii secundari, și transferați la parohii, păstrându-și drepturile câștigate.

Licențiatele în teologie ortodoxă. Urma unui recent decret-lege, vor ocupa funcțiile de religie dela școlile de fel grad secundar, pe temei de examen de admitere. Deasemenea și orele de religie neputând fi ocupate în catedre, vor fi suplinate tot de licențiatele în teologie care întrunesc condițiile generale cerute de lege. Numai în lipsa licențiatelor în teologie vor putea ocupa și pe catedre, respectiv vor primi ore de supliment la școlile menționate. — Am prevăzut mersul lucrurilor încă dela primul pas când s'a admis, după modă protestatară, creșterea fetelor la teologii.

Judecătoria mixtă Aiud — Secția I

Nr. 448—1940 Cf.

Extras din publicațiunea de licență

La cererea următorului banca „*Comptul*” S. A. Aiud contra urmăritei Lukács văduva lui Roth Petru

Judecătoria

ordonă licitațiunea execuțională a imobilului cuprins în Cf. Nr. 90 a com. Aiud Nr. de ordine A+1 Nrii top. 11/1138/1/2, casă, curte și grădină, compoziția urmăritei, cu preț de strigare 13.875 Lei, truu incasarea creanței de 8.696 Lei, capitalului accesorii.

Vadiu 10% din prețul de strigare.

Licitațiunea se ține în ziua de 29 Octomvrie 1940, ora 10, în localul oficial al Cf. camera Nr. 7.

Imobilul ce se licitează nu poate fi vândut pe preț mai mic, decât cel de strigare. Aiud, la 27, Iulie 1940.

ss. *Neamțiu* dir. cf. ss. *Dr. Moldovaș* șef judecător

Pentru conformitate
Indescifrabil

Citiți și răspândiți

„UNIREA”